

ББК 26.8
С24

С24 Світ навколо нас. Дива природи / Укладач Д. С. Турбаніст. —
Київ: ПП «КРИСТАЛ БУК», 2019. — 48 с.: іл.

ISBN 978-966-936-944-4

Світ природи вражає своєю різноманітністю. На морі й на суші на нас чекають дивовижні відкриття.

Це кольорове видання стане найкращим подарунком для допитливих юних читачів. Книжка розкаже про дива природи шести континентів нашої планети.

Книжку адресовано широкому читацькому загалу.

ББК 26.8

*Усі права на цю книгу знаходяться під охороною видавництва.
Жодна частина цього видання, включаючи назву
та художнє оформлення, не може бути перероблена,
перевидана, ксерокопійована, репродукована
або розповсюджена будь-яким іншим способом.*

*Видавництво не несе відповідальності за зміст
і достовірність даного твору.
Думка видавництва може не збігатися з думкою авторів,
перекладачів, укладачів.*

© Д. С. Турбаніст, укладач
© Д. С. Турбаніст, переклад із російської
© Д. С. Турбаніст, ілюстраційний матеріал
© А. М. Недял, дизайн обкладинки
© ПП «КРИСТАЛ БУК», 2019

ISBN 978-966-936-944-4

ЗМІСТ

АФРИКА

Водоспад Вікторія	4
Гора Кіліманджаро	6
Озеро Чад	8
Пустеля Сахара	10
Річка Ніл	12

ЄВРАЗИЯ

Архіпелаг Шпіцберген	14
Гора Фудзіяма	16
Гора Матергорн	18
Мертве море	20
Бруківка гігантів	22

ПІВНІЧНА АМЕРИКА

Великий Каньйон	24
Ніагарський водоспад	26
Парк «Єллоустон»	28

ПІВДЕННА АМЕРИКА

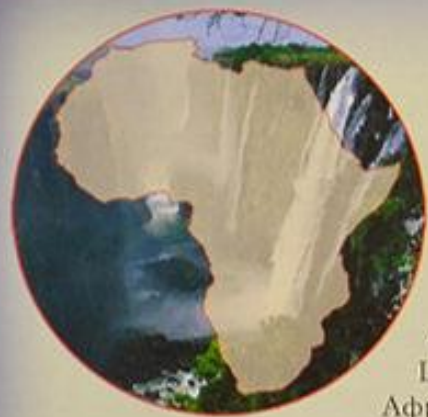
Водоспад Анхель	30
Пустеля Атакама	32
Річка Ориноко	34

АНТАРКТИДА

Гора Еребус	36
Льодовик Росса	38

АВСТРАЛІЯ

Великий Бар'єрний риф	40
Парк «Канангра-Бойд»	42
Острів Фрейзер	44
Річка Муррей	46

ВОДОСПАД ВІКТОРІЯ

Водоспад Вікторія розташований на річці Замбезі, між Замбією і Зімбабве.

Відкрив це диво природи шотландський дослідник Девід Лівінгстон у 1855 р. Це головна пам'ятка природи Південної Африки. За офіційною версією, водоспад названо на честь королеви Великої Британії Вікторії,

але, як стверджують знавці, вчений увічнив цією назвою ім'я своєї дочки.

Цифри вражають: водоспад Вікторія має ширину 1800 м, висоту на різних ділянках від 80 до 108 м; це єдиний водоспад у світі, що має понад 100 м заввишки та понад 1 км завширшки. Місцеві жителі називають Вікторію «Дим, що гримить»: над водоспадом завжди висить тонкий

водяний пил, що підіймається на висоту до 400 м; цю водяну хмару видно на відстані понад 50 км. У сезон дощів з краю урвища щохвилини падає 500 млн л води.

Водоспад ділиться на чотири потоки, що мають свої назви: «Водоспад диявола», «Головний водоспад», «Підкова», «Райдужний водоспад». У верхній течії водоспаду є природна виїмка — так звана «Купіль диявола». Коли рівень води низький, туристичні екстремали плавають у цій «купелі» всього в кількох метрах від небезпечного урвища.

До 1905 р. європейці майже не відвідували водоспад Вікторія, аж поки не було побудовано залізницю, що веде до міста Булавайо. Через ущелину перекинута міст завдовжки 250 м; він височить на 125 м над водою. На боці Зімбабве згодом вирросло ціле туристичне містечко.

До 1905 р. європейці майже не відвідували водоспад Вікторія, аж поки не було побудовано залізницю, що веде до міста Булавайо. Через ущелину перекинута міст завдовжки 250 м; він височить на 125 м над водою. На боці Зімбабве згодом вирросло ціле туристичне містечко.

А чи знаєте ви,
що...

Водоспад Вікторія — єдине місце на Землі, де можна побачити місячну веселку.

Це дивовижне явище відбувається, коли повінь на річці Замбезі збігається з періодом повного місяця.

ГОРА КІЛІМАНДЖАРО

Гора Кіліманджаро — найвища гора Африки. Вона самотньо стоїть серед безкраїх рівнин Танзанії.

Гора Кіліманджаро — це три «зрошених» вулкани: Шира (4005 м), Мавензі (5149 м) і власне Кіліманджаро, або Кібо (5895 м).

На вершині гори знаходиться величезний кратер діаметром 2 км і завглибшки 200 м. А всередині нього є ще одна вирва, що утворилася із застиглої лави. Вона досягає у поперечнику 800 м. З кратера, як і багато сотень років тому, так само б'ють струмені вулканічних газів.

Місцеві жителі називають гору Кіліманджаро Блискучою, адже в променях вранішнього сонця її вершина виблискує, наче срібло. Це і створило легенду, що там містяться незлічені скарби. Саме вони і виблискують, спонукаючи сміливців піднятися вгору. Та як з'ясувалося, цей дивовижний блиск дають сніг і лід. Оскільки ніде більше у спекотній Африці снігу і льоду немає (за винятком гір Кенія і Рувензорі), аборигени навіть гадки не мали про їхнє існування. Хоча один із

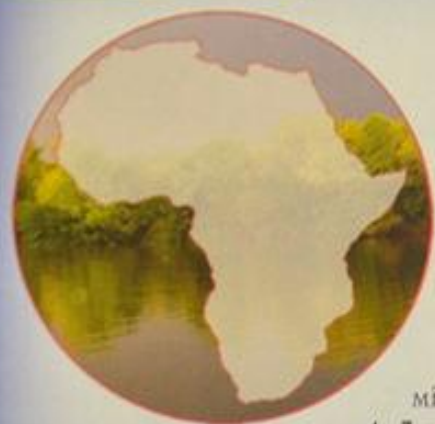
давніх переказів розповідає, що колись кілька воїнів усе-таки піднялися за наказом свого повелителя на вершину Кіліманджаро, але скарби, які вони там знайшли, швидко розтанули в руках. Тому горі дали і другу назву — «Житло бога холоду».

У всі часи гора Кіліманджаро вважалася священною. Їй поклонялися, сподіваючись, що вона подарує добробут, успіх і щастя.

А чи знаєте ви,
що...

Гора Кіліманджаро є сплячим вулканом. Розплавлена лава лежить на глибині лише 400 м.

ОЗЕРО ЧАД

Озеро Чад розташоване майже в центрі континенту, на стику відразу чотирьох країн (Нігерії, Нігеру, Камеруну та Республіки Чад).

Основне джерело, що живить озеро, — річка Шарі, яка впадає в нього.

Саме по собі озеро Чад вважається мілководним, його глибина становить лише 4–7 м, а в сезон дощів — 10–11 м. Озеро зазвичай займає територію близько 1350 км², а в сезон дощів може розлитися до десятків тисяч км².

Європейці вперше побачили озеро Чад у 1823 р. Саме тоді на озеро прибув шотландець Х. Клаппертон із супутниками Д. Денхемом і У. Оудні.

Озеро Чад відрізняється тим, що його води змінюються кожні 20–30 років. В одні періоди глибина зростає на 3–5 м, а площа збільшується у 2,5 рази. А в інші періоди озеро сильно мілішає і заболочується.

Довгий час учені не могли зрозуміти, чому озеро прісне, адже за геологічними показниками має бути солоним. Виявляється, на північний схід від озера розташована велика западина Боделе, яка лежить на 80 м нижче від рівня води в Чаді. Саме до неї і відбувається постійний відтік солоної води.

А чи знаєте ви, що...

За останнє тисячоліття озеро Чад висихало сім разів.

ПУСТЕЛЯ САХАРА

Пустеля Сахара — це безмежний океан піску з поодинокими острівцями оазисів. Розміри пустелі просто вражають — вона займає понад 9 млн км². Більше ніде на земній кулі не зустрічаються такі величезні безводні території. Із заходу Сахара омивається Атлантичним океаном, з півночі обмежена Атласькими горами і Середземним морем, а зі сходу — Червоним морем. Вона настільки величезна, що частково займає територію понад десяти держав: Алжиру, Єгипту, Лівії, Мавританії, Малі, Марокко, Нігеру, Судану, Тунісу, Чаду.

Цікаво, що...

Сахара — найспекотніше місце на планеті. У деяких її районах температура сягає 58 °C!

Пилові й піщані бурі тут не рідкість. Вони мають величезну силу. Пориви вітру досягають 100 км/год. Буря може тривати протягом кількох днів, а то й тижня.

А чи знаєте ви, що...

За своїми розмірами пустеля Сахара дорівнює площі Австралії.

